روزنامه شرق

سه‌شنبه ۳ بهمن ۱۳۹۱ • ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۳۴ • ۲۲ ژانویه ۲۰۱۳

سال دهم • شماره ۱۶۵۴ • ۱۶صفحه • ۱۰۰۰ تومان

خطبای نمازجمعه با رأفت برخورد کنند

نامه‌نگاری عسگراولادی و سیداحمد خاتمی

گروه سیاسی: سه روز پس از اظهارات «سیداحمد خاتمی» امام‌جمعه موقت تهران در خطبه‌های نماز جمعه درباره اظهارات «عسگراولادی» و حوادث سال ۸۸، دبیرکل جبهه پیروان در نامه‌ای به بیان مواضع خود درباره اظهارات او در قالب یک نامه پرداخته و احمد خاتمی...

صفحه ۳

حسرت ۲۰ساله ایران در فتح جام باشگاه‌های آسیا

فیروز کریمی: پاداش من اخراج بود

گروه ورزش: آخرین تیمی که از ایران موفق به قهرمانی در آسیا شد، تیم پاس با مربیگری فیروز کریمی بود. این مربی در سال ۹۳ برای آخرین بار یک تیم از کشورمان را به قهرمانی رساند، اتفاقی که سال‌هاست باشگاه‌های ایران در حسرت آن قرار دارند. امروز دقیقا ۲۰ سال از قهرمانی...

صفحه ۱۰

بازدید مجلسی‌ها انجام شد

«اوین» به روایت نمایندگان

گروه سیاسی، آمنه شیر افکن: درهای اوین روز گذشته به روی کمیته امنیت کمیسیون امنیت و سیاست خارجه مجلس باز شد. دیدار نمایندگان از هشت صبح تا حدود دو عصر به طول انجامید. فرصتی طولانی برای گپ و گفت و مشاهده. از همه جای زندان بازدید شد. بند نسوان، آشپزخانه، بهداری، ۲۰۹ و ۳۵۰، بند عمومی، قرنطینه و بند زندانیان مالی. البته بخش‌هایی هم نادیده ماند. اندرزگاه سپاه، بند مخصوص روحانیت و بند متهمان قضایی. ۶۰ نامه ماحصل دیدار صبحگاه گذشته مجلسی‌ها با زندانیان بود. برخی زندانیان سیاسی به نمایندگان مجلس نامه می‌دهند و از آنها می‌خواهند که به وضعیت پرونده آنها و فاصله زیاد بازپرسی تا رسیدگی به پرونده‌شان رسیدگی شود. زنان نیز به نصب دوربین در حریم خصوصی اعتراض دارند. نبود مرخصی بعد از بازداشت چند ساله، وثیقه‌های سنگین، دشواری در تماس با خانواده محور مسایلی است که زندانیان اوین‌نشین با مجلسی‌ها در میان گذاشته‌اند. صفر نعیمی‌رز در گفت‌وگو با «شرق» از تقاضای مرخصی و بخشش برخی زندانیان خبر داده و اینکه مجلس پیگیر تقاضای آنها خواهد بود. نعیمی‌رز مسوول هماهنگی و جمع‌بندی نامه‌هایی است که به او و دیگر نمایندگان مجلس رسیده است. از میان ۵۰ تا ۶۰ نامه‌ای که زندانیان اوین دیروز به او و نمایندگان مجلس داده‌اند، برخی نامه‌ها را برای «شرق» می‌خواند؛ محتوای بخشی از آنها تقاضای عفو و بخشودگی است، خیلی‌ها عدم استطاعت مالی در پرداخت وثیقه، برخی اعتراض به عدم امکان ملاقات خانواده و برخی دیگر تقاضای تماس تلفنی. علاوه بر نعیمی‌رز، محمدرضا محسنی ثانی و حجت‌الله سوری، رییس اسبق ندامتگاه اوین به دیدار اوین آمده‌اند.

نکته

دیدار نمایندگان از هشت صبح تا حدود دو عصر به طول انجامید فرصتی طولانی برای گپ و گفت و مشاهده

ادامه در صفحه ۲

نتیجه جلسه هیات امنای سازمان تامین اجتماعی

مرتضوی عزل شد

صفحه ۳

عباس کیارستمی در گفت‌وگو با «شرق» مطرح کرد

از زیر درختان تا بخش خصوصی

صفحه ۱۱

عکس: Augusto brazio

تیترها

«دیوان محاسبات» حکم داد

انفصال از خدمت بهمنی

صفحه ۴

تعدیل حذف محدودیت خروج دختران از کشور

صفحه ۶

از صندوق توسعه ملی تامین می‌شود

دومیلیارد دلار برای حمایت از کم‌درآمدها

صفحه ۴

در صفحات

با کدام آمار؟
حسین راغفر /صفحه ۴

خروج تنیس زنان از بن‌بست
گفت‌وگو با صدف صادق‌وزیری /صفحه ۷

وضعیت نابسامان بودجه در سینما
فرزاد موتمن /صفحه ۱۱

سرمقاله

در جست‌وجوی علت، نه معلول

محمدجواد حجتی‌کرمانی
نویسنده و منتقد

مباحثی که در هفته‌های اخیر درخصوص سخنان برخی چهره‌های با سابقه انقلاب به راه افتاده است اگرچه در جای خود قابل بررسی است اما به باور صاحب این قلم، همه این بحث‌ها معلول و فرع بوده و باید علت‌یابی دقیقی پیرامون مسائل روز کشور صورت گیرد و به این سوال پاسخ داده شود که چرا به این نقطه رسیدیم؟ من سابقه طولانی با آقای عسگراولادی دارم که به دوران زندان در رژیم گذشته باز می‌گردد. در یکی از مقاطعی که برای تنبیه به انفرادی منتقل شده بودم، در حین قدم زدن در آن اتاق، صدایی شنیدم. اتاق من شیشه‌ای داشت که اتاق مجاور آن دیده می‌شد. صدایی آمد که فردی با لحن مودبانه‌ای گفت «سلام علیکم» من که از صدا یکه خورده بودم، پس از مسلط شدن به خود از شیشه به اتاق مجاور نگریستم و دیدم که آقای عسگراولادی هم به انفرادی منتقل شده است. مراعات آداب مجالست توسط ایشان، زبانزد است و نیز اتخاذ مواضع معتدل و عقلایی. اتفاقات اخیر که پس از اظهارنظرهای ایشان صورت گرفت کاملا شبیه همان هول شدن من بود. برخی افراد تکان خوردند و متعجب شدند که چرا فردی مثل ایشان باید چنین موضعی اتخاذ کند؟ البته برای من که ایشان را از دوران زندان می‌شناسم اصلا تعجب‌آور نبوده و نیست.

* اجازه دهید اکنون به علت‌یابی جریانات روز بپردازم. از ابتدای انقلاب تاکنون، برخوردهایی با برخی نیروهای منتقد صورت گرفته و می‌گیرد که در برخی موارد، انصاف و قانون رعایت نشده است. یادمان نرفته که برخی نیروهایی که امروز، منتقد وضع موجود هستند خودشان در محدود ساختن برخی نیروهای منتقد، پیشقدم بودند. با این حال درک درست از واقعیات و تصحیح اشتباهات گذشته را باید به فال نیک گرفت و امیدوار بود که به عنوان مثال مواضع آقای عسگراولادی و برخی دیگر از نیروهای با سابقه، فرصتی باشد برای تصحیح کلی اشتباهات گذشته در برخورد با بعضی شخصیت‌ها، احزاب، گروه‌ها و به طور کلی اعتراضات و انتقادات. همه می‌دانند که مرجع سخنان آقای عسگراولادی، دو کاندیدای انتخابات سال ۸۸ بوده است. اکنون فرصتی پیش آمده که به جای معلول‌ها، به علت‌ها بپردازیم و همه نیروهای سیاسی کشور، برای برون‌رفت از وضع موجود متحد شوند تا شرایط مردم و کشور بهبود یابد. من به عنایت الهی اعتقاد دارم و باور دارم که مثل قوم یونس که وقتی آثار بلا را دیدند توبه کردند و خدا توبه ایشان را پذیرفت ما هم اشتباهاتی داشته و داریم که در حال پس دادن تاوان آن هستیم ولی اشتباهات ما به عنایت الهی قابل اصلاح است. اینکه آقای عسگراولادی این روزها به این صورت تحت فشار هستند امری ناپسند است آن هم برای بیان مواضعی که به عنوان یک چهره با سابقه و معتدل، حتما درخصوص ضرورت آن به نتیجه لازم رسیده‌اند. حال فعلی ایشان شبیه حال من در ابتدای انقلاب است که به دلیل انتقاد از نحوه برخورد با شخصیت‌هایی مانند مرحوم مهندس بازرگان و برخی مراجع تقلید، به طرفداری از لیبرالیزم متهم می‌شدم در حالی که امروز مشخص شده نحوه برخوردهای گذشته ما در بسیاری موارد، صحیح نبود. ما اشتباه بزرگی در ابتدای انقلاب داشتیم که می‌خواستیم صددرصد احکام اسلامی پیاده شود آن هم با روش‌های غیرتدریجی و غیرجامعه‌شناسانه؛ در حالی که فضا مناسب نبود چه اینکه روش پیامبر(ص) و امامان هم این نبوده است.

ادامه در صفحه ۳

یادداشت

ضرورت کجاست؟

اسماعیل عرب
وکیل پایه یک دادگستری

پس از لایحه قانون حمایت خانواده که ماه‌ها پیش، به صحن علنی مجلس آمد و بعد از بروز اختلافات و مباحث متفاوت، به‌ویژه در خصوص ازدواج مجدد و نکاح موقت، به کمیسیون مربوطه بازگشت داده شد، اینک با طرح لایحه «اصلاح قانون گذرنامه و خروج از کشور»، قانونگذار بار دیگر بحث‌ها پیرامون حقوق زنان را مطرح کرده است. نبودن تعریفی مشخص و مورد توافق از جایگاه زنان در جامعه یا عدم پذیرش آن، نگاه جنسیتی و عدم تبیین مبانی لایحه مزبور و به عبارت روشن‌تر، فقدان سیاست تقنینی مشخص و روشن و منطبق با اصول می‌تواند از جمله علل بروز بحث‌های پیشین باشد. براساس لایحه مزبور که به تصویب کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس رسیده، دختران بالای ۱۸ سال برای خروج از کشور و زنان متاهل نه تنها برای خروج از کشور، که برای داشتن گذرنامه نیز، به ترتیب، نیازمند اجازه ولی یا همسر خود هستند. همچنین این اجازه، در صورت اعطا، در هر حال می‌تواند سلب شود و با سلب اجازه، علی‌الاصول اخذ گذرنامه و خروج از کشور، حسب مورد منتفی و ممتنع خواهد شد. در وضع قانون به‌عنوان یکی از منابع حقوق در اداره جامعه، از نظر اصولی، در فلسفه حقوق گفته می‌شود که «قانون»، پاسخ به نیاز یا ضرورت اجتماعی است که در بطن جامعه جاری شده و قانونگذار به منظور تعیین حدود و ثغور ضرورت اجتماعی مزبور یا منع یا رسمیت بخشیدن به آن، ضمن ایجاد یک چارچوب حقوقی برای آن پدیده اجتماعی، بدان جامه قانونی می‌پوشاند. بر این اساس، این پرسش می‌تواند طرح شود که اصلاحات قانون گذرنامه بر پایه کدام مبانی انجام شده است؟ به دیگر سخن، دغدغه‌های قانونگذار برای تصویب چنین مقرراتی چه هست؟ پاسخ‌های داده شده از سوی برخی نمایندگان مجلس، از جمله اینکه گفته‌اند «غیرت ایرانی ایجاب می‌کند که اجازه خروج از کشور به دخترانی که به دنبال یکسری مفسده‌های اخلاقی هستند» داده نشود، نشان می‌دهد که مبنای حقوقی مشخصی برای این لایحه وجود ندارد یا در صورت وجود، نگارنده از آن بی‌اطلاع است. یافتن پیوند بین این لایحه با مبانی و اصول حقوقی از یک طرف و واقعیت‌های اجتماعی موجود در جامعه از طرف دیگر، دشوار به نظر می‌رسد. اگر خروج زنان از کشور می‌تواند به کیان خانواده آسیب وارد کند، آیا خروج مردان، به‌ویژه در نظام حقوقی ایران که مسوولیت‌های قانونی مردان در اداره خانواده بیش از زنان است، آسیب جدی‌تری به پیکره خانواده وارد نمی‌کند؟ آیا همه دخترانی که از کشور خارج می‌شوند به دنبال مفسده اخلاقی‌اند و اساسا مفسده اخلاقی فقط در خارج از کشور ایجاد می‌شود؟ در ایجاد مفسده، آیا موقعیت جغرافیایی (خارج از مرزهای کشور) موثر است که قانونگذار را وادار به تدوین چنین لایحه‌ای کرده یا اینکه علت مفسده را- با فرض وجود- باید در عواملی دیگر جست‌وجو کرد و سپس متناسب با آن به دنبال راه‌حل بود؟ و... علاوه بر این، با وجود اصول ۱۹ و ۲۰ قانون اساسی که بر تساوی زن و مرد و برخورداری یکسان آنها از حقوق انسانی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و... تاکید می‌کند و نیز بند نهم اصل سوم همان قانون که رفع تبعیضات ناروا برای همه در تمام زمینه‌های مادی و معنوی را مقرر می‌دارد و صرف نظر از مفاد برخی کنوانسیون‌ها و میثاق‌های بین‌المللی که ایران بدان‌ها پیوسته، حتی در صورت تصویب نهایی این لایحه در مجلس به ترتیب مزبور، تایید چنین مصوبه‌ای توسط شورای نگهبان بعید یا حداقل قابل تامل به نظر می‌رسد. در بررسی لایحه مزبور، تا آنجا که به روابط اجتماعی و خانواده ارتباط دارد، به نظر می‌رسد احترام به کرامت انسان فارغ از زن یا مرد بودن و در نظر گرفتن مبانی، اصول و عرف حاکم بر جامعه، بیش از هر چیز دیگری واجد اهمیت است. بدیهی است که یافتن راه‌حل برای هر مشکل اجتماعی، در ابتدا نیازمند تبیین دقیق مشکل مزبور و ابعاد آن است و در لایحه حاضر، حداقل از نظر حقوقی، مشخص نیست که راه‌حل اتخاذ شده توسط قانونگذار برای درمان کدام مشکل اجتماعی یا حقوقی است. آرامش نسبی موجود را نباید با تغییر در قوانین برهم زد.

یادداشت

پیامدهای یک «بازدید»

صالح نقره‌کار
حقوقدان

نمایندگان مردم در مجلس، مظهر خواست و اراده عمومی تلقی می‌شوند و بر مبنای این رسالت خطیر باید حافظ حقوق فردی و عمومی مردم باشند. زندان‌ها یکی از تاسیسات اجتماعی است که سروکار مستقیمی با حقوق مردم دارد. در مواردی این ارتباط به اصطکاک و تضاد می‌انجامد و چشمان تیزبین و فاقد رودربایستی نمایندگان مردم است که می‌تواند با اعمال نظارت آرامش را به شهروندان القا کند که در صورت گرفتار شدن در زندان حقوق آنها محفوظ و محترم شمرده می‌شود. اگر خدای ناکرده نظارتی اعمال نشود و ضابطان و مجریان و محاکم خود را مطلق‌العنان تصور کنند مجال تخلف و تعدی به حقوق شهروندی فراهم و فرشته عدالت که همواره از یکه‌تازی‌ها مکدر است، مغموم خواهد شد. در این زمینه ملاحظاتی قابل ذکر است: ۱- وظیفه مجلس قانونگذاری و نظارت بر اجرای قانون است. نقش نظارتی مجلس اهمیت بسزاتری دارد چرا که هر قدر هم که قانون خوب نوشته شود اما وقتی عینیت نیابد تشریفاتی منقش و عباراتی محبوس در دل کاغذ است. اهمیت نظارت زمانی بیشتر نمود دارد که قانون گریزی به وجود آید. مجلسی که برآیند افکار و اراده عمومی است با اعمال اقتدار خود نمی‌گذارد قانون‌گریزی‌ها ریشه بدواند و از اختیار تحقیق و تفحص، کمیسیون اصل ۹۰، تذکر، سوال، استیضاح و حتی امکانات اطلاع‌رسانی و... مردم را در جریان روند اجرای قانون می‌گذارد. ۲-احتمال تمرکز بلا نظارت قدرت انتظامی و امنیتی و قضایی، می‌تواند زمینه سوءاستفاده برخی را فراهم آورد. سرشکن کردن و توزیع قدرت بین قوای حاکم یگانه طریق پاسداشت موهبت آزادی به موازات مهار قدرت است. اصل تفکیک قوا وظایف قانونگذاری، اجرای قانون، قضاوت و دادرسی را منحصر به قوه‌ای خاص کرده است. البته این تفکیک به معنی جداسازی غیرقابل نفوذ وظایف و صلاحیت‌های قوای حاکم نیست بلکه مهم‌ترین کارکرد آن ایجاد تعادل و توازن در قدرت است.

ادامه در صفحه ۱۵

حرف اول

بانک مرکزی و نرخ ارز

سعید شیرکوند . اقتصاددان

به طور کلی در هر اقتصادی مجموعه‌ای از عوامل موجب شکل‌گیری برخی تنش‌ها و درحد شدیدتر، شوک‌هایی می‌شوند که متغیرهای اقتصادی را تحت تاثیر قرار می‌دهند. در شرایط فعلی ما در اقتصاد کشور از این‌گونه عوامل داریم. در چنین شرایطی، مهم‌ترین وظیفه مدیران اقتصادی این است که تا جایی که می‌توانند، این عوامل را دور کرده و اجازه ندهند این شوک‌ها به صورت زنجیره‌ای به بقیه عوامل تسری یابند. بعضا این اتفاق رخ می‌دهد که برخی متغیرها به دلیل «ساز و کار» اقتصاد، دچار شوک می‌شوند و به جای اینکه برخی مدیران ما، شوک‌زدایی کنند، شک افزایی هم می‌کنند. این دست اقدامات، در شرایط مدیریتی فعلی - که دولتمردان بارها اذعان کرده‌اند عوامل بیرونی در کنار ضعف‌های بخش‌های مختلف تولید یا افزایش بی‌دلیل نقدینگی و سرگردان بودن بخش‌های تولید و توزیع، شرایط را سخت کرده- هر کدام می‌تواند ایجادکننده مشکل یا تشدیدکننده آن باشد. در این شرایط هم رییس‌جمهور و هم رییس کل بانک مرکزی و هم وزیر اقتصاد و نمایندگان -که یک مجموعه هم‌فکر و هم‌نظر و به هم پیوسته سیاسی هستند- نباید حرف‌ها و اقداماتی انجام دهند که کار را سخت‌تر کند. در این شرایط حتی اگر بانک مرکزی و مدیریت اقتصادی کشور قدرت مهار مشکلات را نداشته باشد نباید به تشدید آن کمک کند. اگر مباحث پیرامون بانک مرکزی و مباحث دولت و مجلس، مسایلی که دولت دچار شده و حتی در تقدیم به‌موقع بودجه سالانه اثر گذاشته یا در پاسخگویی به مشکلات با مشکل مواجه شده‌اند ادامه یابد، شرایط دشوارتر می‌شود. موضوعاتی چون تحقیق و تفحص از بانک مرکزی، ناکارآمدی و انفصال رییس بانک مرکزی و تایید و تکذیب درخواست بازنشستگی رییس کل بانک مرکزی، نشان‌گر آن است که مدیریت اقتصادی کشور، اغلب در خدمت ثبات آفرینی نیست. موضوع نرخ ارز به عنوان یکی از نمادهای نشان‌دهنده کارکرد اقتصادی کشور مطرح است. وقتی در یک هفته گذشته عملا مشاهده می‌شود که انگار فشار ثابت نگهدارنده آن برداشته شده و نگرانی از جهش دوباره آن مطرح می‌شود، طرح چنین مسایلی پیرامون بانک مرکزی، حداقل از نظر مدیریتی اشتباه است و بانک مرکزی وظیفه دارد در مقابل مسایل ارزی متمرکز باشد. اقدامات تاخیری دولت در جهش قبلی ارز که باعث ثابت ماندن و نه کاهش نرخ ارز شد، در کنار موضوعات حاشیه‌ای فعلی، چشم‌انداز خوبی به دست نمی‌دهد.

ویژه‌نامه کرمان را
همراه با روزنامه «شرق»
از کیوسک‌های مطبوعاتی
سراسر استان بخواهید

معرفی آژانسهای مسافرتی و هتل ها و مراکز گردشگری
پرسپولیس ۸۸۸۰۵۲۶۶
پارسیان مهرگشت ۸۸۸۴۹۹۷۵
ارگ جدید ۸۸۳۸۱۹۱۹
تلفن سازمان آگهی
۸۸ ۹۸ ۶۸ ۲۰-۲
رجوع به صفحه ۱۳